

XXIII. letni občni zbor

Katoliško-političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem

se vrši

v četrtek dne 30. oktobra 1913

točno ob 11. uri dopoldne v veliki dvorani hotela
Trabesinger v Celovcu

s sledečim sporedom:

1. Poročilo društvenega načelnika.
2. Govor o političnem položaju slovenskega naroda, govori član »Hrvatsko-slovenskega kluba«. Ime govornika se naznani pozneje.
3. Poročilo starega odbora.
4. Volitev odbora.
5. Slučajnosti.

Dolžnost vsakega zavednega koroškega Slovenca je, da se tega zborovanja udeleži in skrbi, da se ga tudi drugi udeležijo. Časi so nad vse resni in ljudstvo je potrebno političnega pouka, da dobi pravi vpogled v položaj.

„Bikovske skupine“

ali slovenščina, ki jo piše urednik »slovenske priloge nemških gospodarskih poročil za Koroško«.

Šesto leto že hodi »slovenska priloga nemških gospodarskih poročil za Koroško« v deželo. »Ureduje in prevaja jo v slovenščino J. Possnig, učitelj v Celovcu. Zalaga pa jo deželni kulturni svet koroški«. Urejuje jo torej Possnig, zalaga pa deželni kulturni svet koroški. Že v naslovu napake!

Veliko večino spisov predstavlja učitelj Possnig iz nemškega lista »Landwirtschaftliche Mitteilungen«. Temu ne oporekamo, ker v nemškem listu zagleda vsake kvatre vendar tudi kak dober spis luč sveta. A grajati pa moramo odločno jezik slovenske priloge, grajati moramo deželni kulturni svet koroški, ki je naprtil učitelju Possnigu breme, kateremu ta mož ni kos. Ječi in vzdihuje pod bremenom, da mu pot teče po licu — v vsaki vrsti to lahko zasleduješ — nazadnje pa zverži jezik, ki je res prava »novoslovenščina«, katero še izobraženec komaj razume, kaj šele slovenski koroški kmet, kateremu so koroške nemške šole izpodkopale jezikovni čut!

Da je trditev resnična, to bomo takoj dokazali.

Pred nami leži številka omenjenega lista z dne 1. junija 1913.

V uvodnem članku poroča list o občnem zboru koroškega deželnega kulturnega sveta, vsaj zdi se nam, da naj bi bil to občni zbor, kajti slovenska priloga piše: »Polni zbor deželno kulturnega sveta koroškega«. Naša gospodarska in izobraževalna društva imajo pač vsako leto občne zborove, polnih zborov pa nimamo, le Nemci imajo svoje »Vollversammlung«-e. Vidite, gospod Poznik, če bi vprašali kakega kmečkega koroškega fanta na deželi, pa bi Vam povedal, kako se pravi po slovenje »Vollversammlung«! Nadalje poroča slov. priloga: »Prva točka dnevnega reda, predlog letnega poročila in računskega sklepa za leto 1912 se reši s tem, da se letno poročilo, katero je navzočim itak že po »Gospodarskih poročilih« znano, na znanje vzame, računski sklep, kateri se strani računskega svetnika Marchart, kot spregledovalca prebere, odobri.« No, tu

ga imate! Ali Vas gospod računski svetnik Marchart še ni tožil? Če še ni vložil tožbe zoper Vas, priporočamo tega gospoda državnemu pravdništvu, da si ga natančneje ogleda; kajti kdor spregleda kak račun, ta ni vesten uradnik! Toda razložiti vam moramo stvar bolj na debelo, da boste razumeli! Vi, gospod učitelj Possnig, ste delali pred komisijo za ljudske in meščanske šole v Celovcu skušnjo iz slovenščine. Skušnjo ste prestali, ker poučujete letos slovenščino na učiteljski v Celovcu in nadomestujete cesarskega svetnika Prescherna, ki ne poučuje več. Komisija je pregledala Vaše naloge in Vam je menda mnogo spregledala, ker je Vas usposobila za pouk v slovenščini. To dokazujejo vsi Vaši sestavki v »Slovenski prilogi«. Ali sedaj razumete? Če ne, pogledajte Janežičev slovar! Tam boste našli pod besedo »spregled« tudi »spregledati«. In tam stoji: pf. intr. die Augen öffnen (aufschlagen, auf tun), anfangen zu sehen, aufgehen (v. d. Augen); fig. herausfinden, tr. nach sehen, übersehen, verzeihen, erlassen. Marchart je torej račune pregledal, spregledal pa jih menda ni, ker in če ne bi bili odobreni in Vas bi bil moral tožiti! Upamo, da sedaj tudi Vi, ko to pregledate, spregledate!

Dalje! »Kot nova svota se nahaja med subvencija, mi podpora za gnojnične šlavhe, za kateri namen je privolilo ministerstvo leto 200 K; za prihodnje leto se bo naprosilo 3000 K. Za pocenjenje sadnih drevesc se bo predlagalo 4500 K, ker daje tudi dežela ravno toliko. Za kmetijsko šolo se bo naprosilo ministerstvo, kakor do zdaj, za 6000 K, za podkovalno šolo 4000 K, za potovalni pouk z stroškimi! za potovanja vred 3000 K« itd.

Gospod Possnig, to ni slovenje, še nemško ni prida! Kaj naj bo pocenjenje — to je uganka! Priporočamo Vam, da si ogledate »Kmetovalca« in druge slovenske gospodarske liste, priporočamo Vam, da se naučite poštene, lepe slovenščine, ki jo morate kot učitelj znati, kajti s svojim listom kažete, da ste nesposobni za urednika gospodarskega lista, da ste nesposobni za učitelja slovenščine, ker ne znate slovensko, da bi pa poznali duha slovenskega jezika, o tem še govora ni. V Vašem poročilu o občnem zboru deželni kulturnega sveta mrgoli jezikovnih napak, to je v resnici nova slovenščina, ki je ne razume noben koroški Slovenec.

Pa lepše še pride! Ista številka »Slovenske priloge« piše med naznanili: »Podpore za nakup bikov...« »Pri podelitvi teh podpor pridejo na vrsto najprej živinorejne zadruge, bikovske skupine, podružnice in sosesčine in potem še le posamezni posestniki.« ... »Odaja pocenjenih bikov... Cena se bo znižala za 200 do 500 K. Sprejetnik bika se more (če se hoče, kaj ne?) zavezati, da ga bo dve in pol leti za javno pleme rabil.« In dalje: »Kdor dobi vzrejno premijo, se zaveže, da se bo bik v deželi javno rabil.« Če kdo izmed slovenskih koroških kmetov to razume, ta dobi tudi premijo!

Pod besedo »skupina« navaja Janežič pomen: Gruppe, Komplex. Po prestavi slovenske priloge bi se torej »bikovske skupine« imenovala nemško »Stiergruppen, Stierkomplexe«. No, in če dobijo »bikovske skupine« premije, potem pa lahko noč, deželni kulturni svet koroški! Nisi izpolnjeval svoje naloge in denar v stran mečeš.

Kako si naj predstavljamo, »da se bo bik v deželi javno rabil«?! Fantazija ima tukaj široko pot. Naši kmetovalci so doselej bike vedno le »spuščali« — v deželi pa jih nikdo ni »javno rabil«.

Dovelj! Navedli smo le slučaje, ki naravnost v oči bodejo. Napak mrgoli v vsaki slovenski prilogi. Zato seveda ni misliti, da so to kake tiskovne pomote. Povemo pa že danes, da to ni Possnigova krivda; če človek ne zna slovensko, pač ne zna. Krivda zadene koroški deželni kulturni svet, ki nastavi človeka za urednika, ki ne zna slovensko. To smo že z današnjim člankom dokazali. To lahko še natančneje dokažemo, ker imamo dovolj gradiva na razpolago. Kulturni škandal pa je, da deželni šolski svet nastavi takega človeka, ki še poštenega slovenskega stavka ne zna napisati, za učitelja slovenščine na celovškem učiteljski. Kako bo človek, ki sam ne zna slovensko, učil dijake pravilne slovenščine? Kako je mogoče tak človek sploh napraviti skušnjo iz slovenščine za pouk na meščanskih šolah? Na to naj nam odgovori slavno c. kr. ministerstvo za uk in bogočastje na Dunaju!

Vas pa, gospod Possnig, in Vaše »bikovske skupine« naj Bog živi! Upamo, da boste po tem pregledu tudi »spregledali«! Pregledajo naj to zadevo tudi strokovnjaki, da bodo videli, kako se poučuje slovenščina na celovškem učiteljski!

Dr. Krek o porotnih sodiščih.

Zasedanje kranjskega deželnega zbora je zelo burno, kakor že dalje časa ne. »Slovenski Narod« in za njim razni nemški listi so že dalje časa pisarili o nekem razmerju dr. Kreka z neko gospodično Kamilo Theimerjevo. Dotična Kamila Theimer, Nemka z Dunaja, je prišla na Kranjsko poučevati gospodinjске šole. »Slovenski Narod« je dajal tej ženski svoje predale popolnoma na razpolago. Dr. Krek je v kranjskem deželnem zboru razkril to zadevo, in tedaj niso liberalni poslanci kazali v tej zadevi take korajže kakor njihovo glasilo. Sploh smo zadnji čas ob meji z žalostjo opazovali, da so se iz liberalnih vrst na Kranjskem spravljalje med širši svet predvsem take zadeve, ki jemljejo celotnemu slovenskemu narodu ugled in čast. Ali nimamo Slovenci dovolj narodnih pritožb, se nam li ne godi toliko krivic, da pač nikdar ne moremo dovolj teh naglašati med širni svet. Toda strankarski slepci vidijo le eno potrebo: Udariti svojega nasprotnika, četudi pri tem trpi cel narod. Dotična gospodična Theimerjeva je vložila par tožb proti listom ki so nastopili zoper njeno pisarnje po »Narodu«. Dr. Krek je to pojasnil v deželnem zboru kranjskem tako-le:

Kamila Theimer in kdo stoji za njo.

Ker sem ravno pri besedi, je dobro, da se pri tej priliki vse pojasni, hočem moje trditve dokazati na skrajno tipičnem slučaju; frišno in brez ovinkov hočem vse povedati in predložiti vaši sodbi. (Živahni »Bravo«-klici pri večini.)

Znano je vam, kar vas bere nasprotno liste — jaz jih ne — kako iz mene in deželnega glavarja zadnji čas delajo krvave klobase. (Veselost.) On je korumpiran, jaz pa

sem nekaj Don Juan. (Velika veselost.) Moje donjuanske šege in navade (Ponovna veselost.) se v najbolj slikoviti obliki pripovedujejo in javnost se razburja. (Klici: Poštena javnost ne.) Jaz sem napade dotične osebe, ženske, preziral, sem potrpel, se nisem nič branil, ampak (s povzdignjenim glasom), če se nazadnje zasade kremplji v meso, če se mi hoče snesti celo košček kruha, ki ga imam, potem imam pravico se braniti! (Nato izbruhne velikanski vihar aplavza v zbornici in na galerijah. Gromoviti vzkliki: Živio dr. Krek! Živio dr. Šusteršič! Vmes klici najhujšega ogorčenja proti liberalcem.) Dotična oseba (z velikim povdarkom) je meni nasproti rekla, da je zato šarila erotično stran v to prijateljsko razmerje nasproti meni, ki sem igral vlogo usmiljenega zdravnika histerične žene, je priznala meni sama, da je to zategadelj storila, ko sem jo opozarjal tudi na krivico, ki jo dela deželnemu glavarju, da je to vse zato, ker se jo je zagotovilo, da se ji ne more nič zgoditi, ker je le osem klerikalcev med šestintridesetimi porotniki! (Nepopisni ogromen vihar ogorčenja v zbornici in na galerijah. Klici: Fej! Škandal! Sramota! in drugi. Ogorčenje se komaj poleže.) Ves ta boj proti »korupciji« se je vodil zato, ker je le osem klerikalcev med šestintridesetimi. (Ponovni vihar.) In jaz moram reči: Če so bili gospodje od liberalne stranke razburjeni, ker se je njihovi stranki očitalo krivoprisežništvo, so lahko zdaj postali še bolj razburjeni, ko se laži in obrekovanja širijo z ozirom na zaupanje, da bodo porotniki svojo prisego prelomili. (Burno pritrjevanje. — Liberalci gledajo v tla.) Če se dobi v vasi stekel pes, se spravi proč, če fantje nagajajo in delajo ponoči kravale, se ukrote. Mi pa (s povzdignjenim glasom), ki živimo v pravni državi, davek plačujemo tudi mi, plačam ga tudi jaz, — da, mi ne moremo doseči pravice, ker je Glaser zmagal, ker imamo za razžalitve po tisku poroto, da kdo zavoljo tega krvavo trpi, to je žalostno, to izživlje človeka! (Veliko pritrjevanje.) Vsak sodnik, če bi prišel k njemu in mu predložil taka očitanja, bi moral tako osebo obsoditi, vsak tak bi v pravni državi moral obsojen biti, razen če je neumen. Sama povdarja (s povzdignjenim glasom) — imam njena pisma v rokah — da le zato ne odstopi od svojih očitanj, da le zato ne poda častne izjave, ker noče pustiti na cedilu tistih, ki za njo stojijo! (V zbornici se vzdigne nov vihar ogorčenja. Burni vzkliki: Škandal! Sramota! in drugi v zbornici in na galerijah.) Klečala je pred menoj, ko sem ji očital, da je podla vlačuga (Razburjeni klici na naslov narodno-napredne stranke), da je brezznačajna lažnjivka, pisala mi je, da bi rada dala kapljo za kapljo krvi, če bi mogla storjeno storiti nestorjeno. Seveda ko pride v Ljubljano (obrnjen proti narodno-napredni stranki), pride v druge razmere, pa se laže naprej, — ker je le osem klerikalnih porotnikov med šestintridesetimi! (Ponoven vihar.) Jaz poznam šalo; priznam, dobro je včasih, če tudi voditelji kaj skusijo, če jih zadene ponižanje, dobro je za človeka, ki je časih prehud (Veselost), da vidi: Pazi, tudi ti si človek, tudi v tebi je takega blaga, da se ti lahko kaj primeri, toda to je preveč. (Pritrjevanje.) Vsak nasprotnik mi mora pritrjati: razmere se lahko izpremenijo, potem se bo to lahko krvavo maščevalo. (Veliko pritrjevanje.) Tudi nasprotniku se ne sme krivica narediti, tudi naši porotniki ne smejo nasprotnika po krivici obsoditi, toda razmere so nezdrave — saj se nekateri že izgovarjajo, da je sodnji dan (Burna veselost) — in to je vse sad tega, da je samo osem klerikalcev med šestintridesetimi porotniki. (Ponovno veliko pritrjevanje.)

Kavalirstvo.

Utegnil bi kdo reči: Prijatelj, to ni kavalirsko, kar si danes naredil. Dobiš eno, dobro, dobiš drugo, tudi dobro, dobiš deseto, tudi še potrpiš — če pa skoči vate, da ti ne da dihati, potem kavalirstvo sem, kavalirstvo tje! (Veliko pritrjevanje.) V teh razmerah (z velikim povdarkom) je edina obramba proti imuniteti, ki jo vživa liberalno časopisje, da se ji postavi nasproti imuniteta poslanca. (Živahni pritrjevalni klici.) Le ta razlika je, da se poslanec brani v interesu javnosti, javne morale in poštenja, liberal-

no časopisje pa se brani iz drugega stališča. (Klici: Za plotom!)

Okrožnica deželnega odbora.

Iz tega tipičnega slučaja je razvidno, do česa lahko pridemo, ako se v takih stvarih, kakor je pravno postopanje, dela nepremišljeno. Napaka porote pri nas ne leži samo v strankarstvu, ampak tudi v tem, da se porotniška čast takorekoč le enemu sloju zasigura. (Veliko pritrjevanje.) Fakt je, da se preko gostilničarjev in štacunarjev, ki nekaj memškega znajo, navadno ne dvigne nobeden do porotnika. (Res je!) Mi, ki zastopamo tu najširše plasti našega ljudstva in živimo v času splošne in enake volilne pravice, moramo zahtevati, da postane lahko porotnik tudi proletarec! (Veliko pritrjevanje, odobravanje in ploskanje.) Kam vodi cela stvar, če ima en sam sloj, ena sama stranka v roki justico, ljudstvo pa ne dobi pravice, to je dobro znano. Iz tega se delajo revolucije! (Veliko pritrjevanje.)

Najmanj pa je, da se zahteva, da se vsaj obstoječi zakon izvršuje. Župani delajo zapisnik porotnikov. Župani pa so pod vtisom, da kdor nemško ne zna, ni za porotnika; pri okrajnih glavarstvih pa so, če je kak župan njim nevsučne ljudi vpisoval, črtali. (Res je!) Tega trpeti ne moremo, ne le, ker ne odgovarja zakonu, ampak zato, ker se zato gode največje svinjarije v javnosti. (Tako je!) In če je deželni odbor prišel do tega, da je župane opozoril, da se zakon ne izvršuje prav — zategadelj deželnemu odboru niso odgovorni — toda, če deželni odbor v javnem interesu gre in reče: Vi župani, izvršujte svojo dolžnost, kakor vam jo zakon nalaga, in nam povejte, če ste jo izvršili — potem je deželni odbor storil nekaj dobrega. (Pritrjevanje.)

Držimo skupaj!

Prisrčno sem hvaležen poslancu tovarišu Ribnikarju (Veselost), da mi je dal priložnost danes to povedati. Želim, da bi se iz te debate izčistile naše razmere, da bi vsaj kot ljudje skupaj živeli drug pri drugem. To je korist dežele in naroda. Če pa to ni mogoče, potem mi fantje, kar nas je, skupaj držimo! (Gromoviti aplavz, ne pojejnajoče odobravanje in navdušenje.) Naj kdo drugi v zaupanju v prisegolomstvo dela, kar hoče, mi stojimo: Ein Soldat, treu und brav! — vsi eno! (Velikanske ovacije dr. Kreku in ponovne ovacije deželnemu glavarju. — Viharno navdušenje. — Govorniku čestitajo.)

Kdo dolži Slovence veleizdaje?

Gostilničar Hoffer v Lipi taji, da bi bil ovadil Nemca na Potoku. Zatorej objavimo sledeča dejstva: Hoffer v Lipi je naznanil Filipa Kandolfa, p. d. Nemca, na Potoku in ga obdolžil veleizdaje. Nемец se je v Hofferjevi gostilni jezil nad Turke, kojih krvoločnost je nam Slovencem znana po spominih na naše pradede. Če bi imel naš rojak Nемец kakšno staro »sabljo«, bi jo gotovo tudi zasukal nad turškimi glavami, zato je tudi dodal izrek: »Prav je, da Srbi potolčejo Turčina, živela Srbija!« Hoffer je v svoji nemčurski domišljiji seveda še slišal dodatek: »Dol z Avstrijo!« Nемец je že nad petindvajset let ud požarne brambe v Vrbi in priljubljen vsakomur vsled prijaznega značaja. Vrbljani priznavajo, da se je Nемец posebno trudil pri pripravah znanih cesarskih slavnosti, katere Vrbljanom donašajo precejšnjega dobička. Nimamo človeka v lipški občini, ki bi ne poznal rodoljuba Nemca, nihče mu ne more očitati kaj napačnega. Hofferjeva zasluga je in bo, da je očrnil Nemca pri državnem pravdnistvu. Saj pravijo ljudje, da je tačas Hoffer ukal po Lipi in se hvalil tega posebnega uspeha. V svoji škodoželjnosti se je Hoffer tudi malo poigral s svojo žrtvijo in dodal zanimivo opazko, da ne bi bil Nemca ovadil, če bi bil njegovega mišljenja. Potem bi bila seveda Nemčeva izjava patrijotična in Hoffer bi potem ne reševal Avstrije. Za tak patrijotizem bi Vam lahko nakazalo sodišče petindvajset z leskovko. Deklina, katera je slišala, kako je šuntal Hoffer Krempiča, ni vajena nemščine in torej pri deželni sodnji tudi ni vsega izpovedala. Pride pa morda

še čas, ko bomo o tej zadevi še izpregovorili kako grenko v spomin in »dobro vest« prizadetim. Krempič je sam potrdil, da se on, če je napit, sploh ne more spominjati posameznih dogodkov prejšnjega večera. Zatorej Krempičeve izpovedi tudi ne smatramo resne. Da je Hoffer napravil gonjo proti patrijotičnemu Nemcu, smo prepričani.

Politične vesti.

Pašić na Dunaju in Nemci.

Srbski ministrski predsednik Pašić je bil dne 3. t. m. na Dunaju kot gost našega zunanjega ministra grofa Berchtolda. Bil je prijazno sprejet. Z grofom Berchtoldom in z drugimi visokimi glavami se je pomenkoval o prihodnjem razmerju med Srbijo in Avstrijo. Padlo je veliko lepih besed, a kdo bi jim verjel, zlasti še, ker so prišle iz ust diplomatov. Naši državniki so se tako zarili v protisrbsko gonjo in nemški listi jo še sedaj gonijo, da je pač zelo malo verjetno, da bi bil Pašić verjel lepim besedam. Kak humbug še vedno uganjajo Nemci! Če ima Culukafer ali Indijanec kako lepo lastnost, jo smeš pohvaliti. Pri naših Nemcih je prišlo že takorekoč v modo, da hvalijo in poveljujejo vse, kar prihaja iz Nemčije, tudi če je naši državi več ali manj nasprotno. Če pa pohvali kdo izmed Slovencev junaštvo Srbov in Črnogorcev, ga že izdajejo za veleizdajalca. Kako smešni so v tem oziru Nemci brez razlike politične pripadnosti, se vidi na primer iz izjav znanega gosp. kateheta Almerja v Velikovcu, ki je parkrat v liberalnih listih in zadnjič tudi v »K. Tagblattu« očital nekemu cerkvenemu slovenskemu dostojanstveniku, češ da ima simpatije za črnogorskega kralja Nikolaja. Tudi nad tem se zgraža, da je imela slovenska trgovina s papirjem v izložbi — groza in strah — balkanske vladarje. Kolikor se spominjamo, je imel slike balkanskih knezov tudi »K. Tagblatt« sam. Bog ne daj, da bi jih bil prinesel kdaj naš list! Kaj ko bi vedel gospod Almer, kako krasno piše o velikanskih duševnih zmoglostih kralja Nikolaja, kako ga proslavlja nemški pisatelj Achleitner, ki je pa seveda iz drugega lesa kakor gospod Almer! Da se nekateri ljudje hočejo res za vsako ceno blamirati in kazati po vsej svoji sili svojo nestrpnost do poštenega slovenskega naroda!

Vstaja Albancev.

Kakor je bilo pričakovati, je srbska armada albanske čete povsod potolkla, morda prej, kakor so pričakovali Bolgari, ki so začeli z vstajo v srbski Macedoniji. Sedaj se bodo albanske čete najbrž razkropile v majhnih četah in tako Srbom hudo nagajale, ker bo sovražnik takorekoč povsod in nikjer. To pa zna dati povod, da bodo Srbi zasedli del Albanije in to zagovarjali s tem, da sicer nimajo nikoli miru pred Albanci.

Poraz Albancev.

Belgrad, 6. oktobra. Pregarjanje Arnavtov čez srbsko mejo je končano. Pri Gurvi Dervani so imeli včeraj Arnavti 300 mrtvih, ostali pa so pobegnili na Šar planino, kjer so jih Srbi obkolili. Srbske čete so osvojile Vranište.

Vodja provizorične albanske vlade v Valoni, Kemal bej, je poslal v Komiješ 100 tovorov orožja in 60 tovorov municije, kar javno kaže, da albanska vlada podpira arnavtske vstaše v njihovem boju proti Srbiji.

Pri Prizrenu so bili Arnavti popolnoma odbiti. Srbske čete so jih obkolile in se sedaj pričakuje bitka z ugodnim uspehom.

Arnavtski starešina v Krasnesu je poslal vstašem 600 Arnavtov na pomoč, toda Riza bej ni dovolil tej četi, da bi šla na pomoč svojim rojakom.

V Koljmesi Gašu leži Isa Boljetinac nevarno bolan.

Bolgar Trajce v prespanskem okrožju namerava začeti četaško akcijo. V bitoljskem okrožju je položaj popolnoma normalen. Včeraj je vladal tamkaj popoln mir zaradi velikega naliva.

V Belgrad je prispelo 75 ranjencev.

Belgrad, 6. oktobra. Boji pred Prizrenom so končani s popolnim porazom arnavtskih vstaških krdel. Arnavti so se po-

polnoma umaknili izpred Prizrena in Ljume na ono stran Belega Drina, kjer se skušajo zopet zbirati in kjer dobivajo nova ojačenja iz avtonomne Albanije. Srbi pa so jim vedno za petami in so jih deloma že napadli tudi na samostojnem albanskem ozemlju. Posrečilo se je Srbom, da so prijeli vstaše od spredaj in od zadaj in jih popolnoma uničili.

Belgrad, 6. oktobra. Po zadnjih semkaj došlih poročilih so bili bolgarski četaši in pa ostanek arnavtskih vstašev v bitoljskem okraju popolnoma poraženi. Oblasti so zopet vzpostavljene in vlada povsod mir. V zadnjih bojih okoli Prizrena so srbske čete, ki so prihajale od Prizrena in Tetova, zajele vstaše od dveh strani. Pri Vraništu so bili Arnavti popolnoma pobiti.

Isa Boljetinac.

Belgrad, 6. oktobra. Isa Boljetinac se nahaja nevarno bolan v srbskih rokah. Ko ozdravi, ga Srbi postavijo kot veleizdajalca pred vojno sodišče. Boljetinac je namreč srbski podanik.

Avstrijski in italijanski konzul podpirata vstaše.

Dunaj, 6. oktobra. »Zeit« poroča iz Beograda, da vlada tamkaj veliko razburjenje zaradi dejstva, da sta avstrijski in italijanski konzul v Prizrenu hujskala katoliške Arnavte proti Srbiji ter jih podpirata z orožjem in municijo.

Grško - turška vojska?

Grki in Turki se zavoljo Egejskih otokov še niso pobotali. Turkom je zopet zrastel greben, Grkom se pa tudi nič ne ljubi popustiti. Da misli Turčija res na vojno z Grško, je razvidno iz poročila bolgarskega poslanika na Ruskem, Ratko Dimitrijeva. Iz Peterbuga prihaja namreč poročilo, da se je Dimitrijevi izjavil, da ima po zadnji mirovni pogodbi Turčija pravico, dva meseca pošiljati svoje čete preko novega bolgarskega, prej turškega ozemlja v Traciji. Turčija je bojda tudi že povprašala pri velesilah, kako bi se zadržale v slučaju vojske Turčije z Grško. Vclesile bi se menda ne mešale v to vojsko, toda po celem Balkanu bi vzplapolal nov ogenj. Če bi bila Turčija zmagovita, bi porabili Bolgari to priliko, da bi se oškodovali za izgube v zadnji vojski z Grki. Ker pa imate Grška in Srbi zvezo in pogodbo za slučaj vojske in se je tudi Rumunija izrazila, da bi postopala proti Bolgarom enako kakor zadnjič, če pride do vojske, si bodo Bolgari menda le premislili, če se ne zanesejo preveč na Albanec.

Nemški cesar proti Slovanom v Avstriji.

Poljski listi objavljajo potrjene vesti, da je cesar Viljem povodom svojega zadnjega poseta v Šleziji karvinskemu županu na njegovo izpoved, da je v karvinskem okraju le 1980 Nemcev proti 860 Čehom in 13.500 Poljakom, odgovoril z besedami: No, potem pa morate dobro udariti po njih! Poljski listi zahtevajo radi tega od Poljskega kluba, naj stavi takoj v prvi seji poslanske zbornice vprašanje, če je dopustno, da tuji vladarji na avstrijskem ozemlju hujskajo Nemce na politična nasilstva proti Poljakom. Vest je zelo verjetna, ker je znano in dokazano, da se je nemški cesar Viljem že parkrat mešal v avstrijske notranje zadeve, kakor da bi bila naša država nemška pokrajina.

Štajerski deželni zbor

je sklican na 10. t. m. Po dolgotrajnih obravnavah med slovenskimi in nemškimi deželnimi poslanci je prišlo do kompromisa za kratko zasedanje, da se rešijo nekatere najnujnejše zadeve. Slovencem se je za popustljivost zagotovila ena slovenska meščanska šola in gospodinjska šola v Št. Jurju ob južni železnici. Te drobtinice so pač tako majhne, da sodimo, da je Slovenska Ljudska Stranka na Štajerskem popustila tudi zavoljo agitacije slovenskih liberalcev, ki so vpadali Slovenski Ljudski Stranki v hrbet in tako olajševali nasprotnikom v Gradcu.

Šukri paša imenovan ministrom.

»Vossische Zeitung« poroča iz Sofije, da je dobil Šukri paša, ki se še vedno nahaja

v bolgarskem vjetništvu, obvestilo, da je imenovan za vojnega ministra in poziv, da naj tako odpotuje v Carigrad.

Steckenpferd- Illijnomlečnato milo

prej ko slej neutrarno za racionalno oskrbo polti in lepote.
Priznanostna pisma. Po 80 h povsod.

Dnevne novice in dopisi.

III. redna skupščina »Slov. Straže« se vrši prihodnjo nedeljo, dne 12. oktobra, ob 3. uri popoldne na Jesenicah. Naj bi se zbrali ta dan vsi prijatelji naših obmejnih bratov na Jesenicah. Posebno iz bližnjih krajev naj vsakdo prihiti na Jesenice!

Podružnice »Slovenske Straže« nujno prosimo, da nemudoma določijo svoje zastopnike za III. redno skupščino dne 12. oktobra na Jesenicah in takoj pošljejo njihova imena osrednjemu vodstvu v Ljubljano.

Somišljenike prosimo, da skrbijo pravočasno za agitacijo, da bo udeležba na občnem zboru Katol. političnega in gospodarskega društva dne 30. oktobra velika. Vsakdo naj se zaveda, da živimo v resnobnih časih in da je treba, da manifestiramo svoje politično in narodno življenje, ker le tisti bodo pravice deležni, ki se zanj pobjegajo.

Koroško za »Slovensko Stražo«: Ivan Koch, stud. iur., Št. Peter pri Velikovcu, 1 K 70 h. — Podružnica v Velikovcu 58 K 50 h. — Mohorjani v Št. Janžu, p. Svetnavas, po č. g. Jožefu Fugger, župniku, 7 K.

Kako se skuša Súdmarka ugnediti. Po Celovcu naznanjajo lepaki, da Súdmarkina podružnica Št. Peter—Žrelec napravi v nedeljo veselico pri »Sandwirtu« v prid pogorelcem v Selah pri Žrelcu. Čisto lep namen, če bi za njim ne tičal drug, prav nič lep namen, ki je zelo prozoren.

V konkurzu je lekarnar Hillinger v Celovcu, ki je svoj čas s celo svojo rodbino odpadel od katoliške cerkve in prestopil k luterancem. Tudi hotelirju Lerchu (»Kaiser von Österreich«) prede zelo slaba, da po Celovcu že govorijo, da je napovedal konkurz.

Koroški organisti, pozor! Muzikaličen tat je zapustil Kranjsko in hodi po Koroškem. Najprej je obiskal žihpoljski cerkveni kor in koj na to se je oglasil pri nas v Borovljah. Na koru so mu ugajale sledeče skladbe, katere je brez vsakega dovoljenja s sabo vzel: pet trdovezanih Cecilij I. in II. del, en zvezek preludijev od Rincka, Ign. Hladnik, Fünf fugierte Festspiele für Orgel op. 61, Jos. Gruber, op. 14, Requiem in D-mol. Svetovali bi gg. organistom, da muzikalij ne puščate na koru, ampak jih imejte doma, ker se lahko zgodi, da vas obišče uzmovič in vzame, kar mu boče ugajalo.

Iz celovškega »teatra« II. — Iz staro-poštene slovenske kmetske hiše v Zgornji Podjuni, mati in hči, namenjeni k sklepni pobožnosti na sv. Višarje, dojdeta na celovškem kolodvoru k blagajni, da si oskrbita vozna lista za nadaljnjo vožnjo do Beljaka. Prva pristopi mati, zaproseča listek »v Beljak«. Razmotriv pogled blagajničarke, krutek pomislek, malo zgrbančeno čelo — in kmetica je bila z listkom odpravljena. Vse drugače se je pa zgodilo takoj sledeči hčerki. Na ponovno zahtevo po listku »v Beljak« se ji ni ugodilo. Veliko se je trudila blagajničarka (Zakaj? Naj bi takoj postregla in prav nič drugega se ni terjalo od nje! — Op. ur.), da postreže le na nemško zahtevo, da bo sama vzrok, ako zamudi vlak, izjavlja, da ve, da prosilka zna nemško (vrhunec predrznega obnašanja) itd. Slovenka je na vse to ponavljala le svojo željo po listku »v Beljak«. Končno blagajniško dekle odide od okna k pisalni mizi. Slovenka, ker še nepostrežena, stoji ob okencu, kamor blagajničarka zopet dohaja drugim potnikom streči na način, ki je vzbujal pozornost, namreč z izredno prisiljeno prijaznostjo, vedno stoječo Slovenko zaničljivo postrani pogledujoča. Stregla je drugim na desno in levo od stoječe, torej tudi onim potnikom, ki so dohajali od strani odhoda k blagajni. Nad pet minut je trajalo to kljubovanje železniške nastavljenke. Čaka joča mati v vestibulu končno pristopi nazaj k blagajni, pokaže svoj listek in zahte-

va odločno: »Dajte vendar še eno tako karto!« Nedolžno užaljena pa obenem smešna blagajničarka je v zadregi, ker se je pojavila nepričakovana — priča. Mrmrajoče in z bliskovimi nemškimi pogledi strelja na ženski, potem končno z neko hudobno škodoželjnostjo in dobro čutečim prezirljivim posmehom vrže listič tje, ko si je že vzela naštet denar. Vse drugače prijazno je postregla sedmerim potnikom prej, ko je stala mlajša ženska še neodpravljena ob okencu. Mislila je pač, da je tudi ta od vrste jarih mestnih frajlic, ki pridejo z dežele povite kot otročje puščice, z blatnim srcem in brez najmanjše ljubavi do slovenščine, brez narodne značajnosti. Obžalovati je vodstvo kolodvorovo, oziroma vodstvo južne železnice, da po tolikih slučajih krivic napram Slovencem na celovškem kolodvoru nima moči ali volje, da se pravično uravnajo malenkostne jezikovne zadeve v glavnem mestu dvojezične dežele. In to se je zgodilo dne 4. vinotoka, ko so vsa avstrijska patriotična srca ukala povodom presvitlega vladarjevega imendana, ki ima geslo: Z združenimi močmi!, katerega omečaščajo pa tako radi najnižji dninarji pod zaščito sedanje strogo nemškonacionalne vlade, na neutemeljeno škodo Slovincem.

Vojaška vest. Gospod nadporočnik Jožef Zechner lov. polka št. 19, rojen v Borovljah, ki je več nego pet let vzoren poveljnik vojaškega plavališča, je bil dne 8. t. m. komandiran za tri mesece kot poveljnik nadomestnega oddelka lov. bataljona št. 19 v Komárno.

Rekruti. Lepo število slovenskih in nemških fantov, ki jih je poklical cesar v vojaško službo, smo videli te dni po mestu. Skoro vsem je bilo z oči brati žalost, odkrito ali prikrito, ki so jo skušali udušiti z razbrzdanim veseljem. Saj ni čuda! Mladenič se loči od svojih ljudi, ne vedoč, kaj ga čaka v vojaški suknji. Z žalostjo smo pa opazovali, da so nekateri slovenski fantje-novaki hudo nemškutarili. Nekateri so se hoteli pokazati in so nemške stavke mešali s slovenskimi, Nemci so se jim pa — posmehovali. Tako nemškutarjenje seveda tudi Nemcem ne more dopasti. Iz Ljubljane je došlo v Celovec pod poveljništvom gospoda stotnika Lindnerja 600 novakov 17. pešpolka, iz Komarna pa 500 novakov 19. lovskega polka.

Kontrolni zbori glasom odloka domobranskega ministrstva in c. in kr. vojnega ministrstva za leto 1913. odpadejo.

Tri sode za pivo je ukradel neznan tat gostilničarju Graučniku v Št. Rupertu pri Celovcu.

V konkurzu. Konkurz je napovedal hotelir Ignac Stegmüller v Špitalu ob Dravi. Dolgovi znašajo 260.000 K. Zgradil je velik hotel, ker je upal po otvoritvi turške železnice na velik tujski promet, ki pa je izostal.

Dediče išče sodišče v Podkloštru po posestniku Antonu Wiegeletu v Gorjah hišna št. 2, ki je testamentarično zapustil svoje imetje svoji ženi Terezi Wiegele.

Z vlaka je skočil. Ponedeljek, 29. m. m., popoldne je došel s turško železnico na beljaški južni kolodvor neki Italijan s popolnoma obvezano glavo. Njegov spremljevalec je pripovedoval, da se je odpeljal dotični Lah iz Monakovega, da bi obiskal svojo bolno mater. Pri Bischofshofen je skočil z vlaka skozi okno na progo, pa se ni posebno hudo poškodoval, kljub temu da je vlak naglo vozil. Po delavski knjižici je 27 let stari delavec Chelli Pasquale, ki se ni maral naprej peljati, ker se je bal, da bi ga umorili Lah. Ker mož brez dvoma ni pri pameti, so ga oddali v bolnišnico.

Samomor. Vrtnarja Thomana iz Velce neka pri Celovcu so potegnili iz Vrbskega jezera pri Goričici (Loretto). Mož je bil oženjen in 62 let star.

Samomor. Pri Mühlbacher na Beljaški cesti v Celovcu so našli brivca Franca Krušica, ki je pil lizol in se obstrelil. Prepeljali so ga v deželno bolnišnico, kjer je kmalu nato umrl. Star je bil šele 32 let. Njegov oče se je bojda priselil v Celovec iz Ljubljane.

Deželna kmetijska gospodinjska šola na Vrhniki sprejme za zimski šestmesečni tečaj od 1. novembra do 30. aprila učenke, ki so izpolnile 14. leto in dovršile domačo ljudsko šolo. Šolo vodijo šolske sestre, poleg teh poučujejo deželni strokovni učitelji.

Učenke ostanejo ves tečaj v zavodu in plačajo mesečno 30 K za hrano, stanovanje, kurjavo, razsvetljava, perilo in postrežbo. Prošnje za sprejem je vlagati do vštetelega 18. oktobra t. l. šolskemu vodstvu na Vrhniki. Prošnjam je pridejati zadnje šolsko izpričevalo, krstni list in zavezni list starišev, oziroma postavnih varuhov, da gojenka ostane ves čas tečaja v zavodu. Poučuje se verouk, vzgojeslovje, gospodinjsko knjigovodstvo, gospodinjsko spisje, računstvo in zdravstvo, gospodinjstvo, vrtnarstvo, sadjarstvo, živinoreja, praščoreja, mlekarstvo, perutninarstvo, pranje, likanje, šivanje, krojno risanje in kuhanje. Kdor želi bolj natančnih pojasnil o tej šoli, naj se obrne pisмено na vodstvo gospodinjske šole.

Na deželni gospodinjski šoli v Repnjah, pošta Vodice, železniška postaja Vižmarje na Gorenjskem, se zaključil letni gospodinjski tečaj 25. oktobra t. l. Zimski šestmesečni tečaj se prične 5. novembra in bo trajal do 25. aprila 1914. Sprejemajo se gojenke, katere so dovršile ljudsko šolo in izpolnile 14. leto. Učenke ostanejo cel čas tečaja v zavodu šolskih sester in plačajo mesečno 30 K za hrano, stanovanje, kurjavo in drugo. Za obrabo pohištva in učil je plačati za cel tečaj enkrat 15 K. Prošnje za sprejem je vlagati pri vodstvu šole v Repnjah najkasneje do 15. oktobra t. l. Prošnjam je pridejati zadnje šolsko spričevalo, krstni list in zavezno izjavo starišev ali njih namestnikov, da bodo obdržali gojenke skozi cel tečaj v zavodu. Pripomnimo, da se uče gojenke teoretično in praktično vsega gospodinjstva, kot kuhanja, šivanja in krojenja, pranja, likanja, vzgoje otrok, vrtnarstva, živinoreje, dela na polju, računstva in spisja pod vodstvom šolskih sester in strokovnih učiteljev deželnega odbora kranjskega.

Podpornemu društvu za slovenske visokošolce na Dunaju so od 12. julija do 30. septembra 1913 vposlali: 52 K 48 vin.: Bralno društvo v Mokronogu; po 20 K: Dr. Anton Podpečnik, zobozdravnik na Dunaju, Hranilnica in posojilnica v Šmarji pri J., Ignacij Omahen, kaplan, Semič, dr. Anton Primožič, c. kr. dvorni svetnik v Zadru; 5 K: dr. Franc Kropivnik, c. kr. gimnazijski profesor v Ljubljani; po 3 K: Franc Ilovar, c. kr. revident, Brunn pri Mödlingu, Ivan Breznik, trgovec in posestnik v Kamniku; 2 K: dr. Anton Dolar v Mariboru. Skupaj 145 K 48 vin. — Društveni odbor se vsem cenjenim darovalcem iskreno zahvaljuje. Obenem naznanja slovenski javnosti, da so prejeti darovi v preteklem šolskem letu zastali za lanskimi za cel poldrug tisočak. Prosi torej v novem letu izdatnejših prispevkov, ki se naj pošiljajo na naslov blagajnika: Dr. Stanko Lapajne, dvor. in sodni odvetnik, Dunaj, I., Bräunerstrasse 10.

Drobne vesti. V Kievu je bil v bližini kolodvora umorjen in oropan blagajničar tovarne Korinko, ki je nesel 40.000 rubljev v banko. S policijskim psom so izsledili kot morilca v nekem hotelu nekega Sliepakovskega in ga aretirali. — V Severni Ameriki so velike povodnji naredile mnogo škode. V Teksasu cenijo škodo na 4 milijone kron. — V Krakovu je bil umorjen knjigarnar Sičovski. Posrečilo se je priti na sled trem zločincem, ki so obstali, da so morilci. Od oropanega denarja so imeli pri sebi 30.000 kron. — Na Laškem se še naleti na zadnje ostanke krvne osvete. Med rodbinama Corraine in Succu je, kakor poročajo iz Rima, obstajalo večletno sovraštvo. Dne 5. t. mes. so našli v gozdu umorjene tri člane rodbine Succu. — V Linzhausnu pri Essenu na Nemškem je žena rudarja Sime svojega moža, ker se je opil, polila s špiritom in ga zažgala. Mož je čez nekaj ur v strašnih bolečinah umrl. — V Št. Petru na Krasu je orožniški postajevodja Šter dobil v gostilni orožnika Čiligoja, ki je imel službo, in ga pozval, naj zapusti gostilno. Čiligoj se mu je uprl, nakar sta se orožnika na cesti skregala in spopadla. Razvil se je boj za življenje in smrt. Končno je Šter upornega orožnika parkrat zabodel. Čiligoja, ki je smrtno nevarno ranjen, so prepeljali v garnizijsko bolnišnico.

Češke demonstracije v Brnu. Ker so bruski Nemci priredili na korist nemškemu »Schulvereinu« takozvani dan bonbovov dne 5. oktobra, so Čehi priredili demon-

stracijo. Pred 8. uro zvečer je na tisoče Čehov hodilo po ulicah in prepevalo češke pesmi. Množica se ni hotela raziti na poziv policije. Policija je z golimi sabljami proti demonstrantom nastopila, da jih razkropi, a demonstranti so se hitro zopet zbrali in so poizkušali prodreti pred mestno hišo, a policija je vse ceste zasedla. Na Rudolfovi cesti se je policija spopadla z množico. Ranjenih je bilo več oseb; neka ženska je padla pod kopito policijskega konja in je bila nevarno ranjena. Poslanec Stransky se je uprl več policistom, ki so ga končno aretirali. Na stotine ljudi mu je k policijskemu komisarijatu sledilo. Službujoči komisar je hotel s poslancem sestaviti zapisnik, a ta ni hotel ničesar izpovedati, ker je imun. Na županov ukaz so Stranskega končno izpustili. Demonstracije so trajale do devete ure zvečer, ko je policija vse ceste zaprla in z največjo energijo proti demonstrantom nastopila. Veliko oseb so aretirali.

Mesec dni v kanalih v Milanu. Z dne 6. t. m. brzojavljajo iz Milana na Laškem, da so v kanalih pod mestom našli delavci čisto obnemoglega, do kosti shujšanega mladeniča, pokritega s skorjo gnoja, ki je prebil v milanskih kanalih cel mesec dni. Ko so ga spravili na svež zrak, so ga morali okrepčati, da je mogel govoriti. Povedal je, da je Franc Islandi. Ponoči je zaspal na klopi na prostem. Napadla sta ga dva moža in oropala in ga potem vrgla pri prvi jami v kanal. Od tedaj je hodil po podzemnih kanalih, plezal od kamena do kamena in zavžival odpadke, ki so plavali po motni vodi. Moči pa ni imel, da bi bil splezal po strmih stenah izhodnih jam in tako njegovih klincev miso slišali.

Žvabek. (Nesreča.) Pri kovanju je udaril sicer pohlevni konj Mihevovega sina Albina in mu močno razmesaril desno lice. Varujte se vsega, kar ima kosmata ušesa!

Kot pri Št. Jakobu v Rožu. (Zlatoporočje) sta obhajala minuli ponedeljek, dne 6. t. m., g. Janez Rauter star. p. d. stari Terlovčnik in njegova žena Uršula. Cerkvena slovesnost se je vršila v podružnični cerkvi v Št. Petru, potem pa so se svatje zbrali na domu zlatoporočencev, kjer jim je dan med prijetno domačo zabavo hitro minil. Pri maši in na domu je pelo pevsko društvo »Rožica« pod vodstvom sina slavlencev, g. Franceta Rauterja.

Velikovec. (Napredek.) Pri cerkveni cesarski slavnosti dne 4. t. m. so bili zastopani c. kr. uradi po svojih predstojnikih in uradnikih, društvo »Lipa« po odbornikih in članih, naš slavnostni magistrat pa — po občinskem redarju. Pač imenitno zastopstvo, vredno, da še »Kärntner Tagblatt« o njem poroča. Vsekako pa je to dokaz, da leze našim občinskim očetom že patriotizem v noge, in morda ne bo več dolgo, ko bo še slavnostni mikado — naš župan, od občinskih svetnikov obdan, k cesarskim slavnostim poslan ...

Velikovec. (Vesel pojav.) Javna splotjannašega mesta so bila zadnje soboto na cesarjev imendan prvokrat v avstrijskih zastavah. Vihrala je taka zastava tudi raz »magistrat«; vsekako nekaj posebnega. Gospod deželni predsednik, ki se je ta dan vozil skozi mesto, je imel gotovo veselje nad velikovskim patriotizmom. Ali so si izposodili zastavo zopet od tistega velikovskega fijakarja, kakor tedaj, ko je prišel med nas gospod deželni predsednik, ali so jo kupili že sami — ne vemo. Vseeno, veseli nas, da so vihrale v Velikovcu 4. oktobra tudi avstrijske zastave. (Mogoče se imamo zahvaliti za ta preobrat naši daleč znani knjižnici »Aus dem Wilajet Kärnten«? Pa menda vendar ne!)

Kotmaravas. (Smrtna kosa.) Meseca septembra so kar pogostoma peli zvonovi ter naznanjali ločitnice. Umrlo jih je v enem mesecu kar sedem, in sicer štirje odrasli in trije otroci; komaj so pokopali enega, že je ležal drug na mrtvaškem odru. Dne 7. septembra je umrl Matevž Waldhauser p. d. Rutar v Št. Kandolfu v 61. letu. V nedeljo zjutraj je bil še na Konstantinovi slavnosti v Gospa Sveti, zvečer pa se je vlegel spat, pa so ga našli mrtvega. Zadel ga je kap. Zapušča pet že odraslih otrok in ženo. Naslednji dan pa so pokopali M. Šerjav p. d. Kesnarico v Gorjah. Dobila je neki udarec na prsa in zategadelj je morala umreti. Bila je pridna in skrbna go-

spodinja ter zapušča že odraslega sina in moža. Dne 14. septembra pa so spremljali k mirnemu počitku Uršulo Lajčahar p. d. Podlipnico na Hovču; zapušča tudi dve že odrasli hčeri. Najžalostnejši pa je bil pogreb dne 4. t. m., ko so nesli k počitku še čisto mlado ženo Karolino Šerjav p. d. Malinco na Ročici. Šele 11 mesecev je preteklo, kar so jo peljali s takim veseljem k poroki. Mislila je, da bo v zakonu srečno živela, pa Bog je vse drugače obrnil. Umrla je na jetiki ter zapušča čisto mladega otroka in moža polnih rok skrbi. Bog daj, da bi takih mesecev ne bilo več. Naj jim bo domača zemljica lahka in naj v miru počivajo!

Žitaravas. (Cerkvena tatvina.) Pret. teden je vlomil tat v pušice v župni cerkvi v Žitarivasi in si prisvojil njih vsebino. Odnesele je tudi tri ključavnice, le eno je pustil. Prejkone je nanjo pozabil. Tatvina se je izvršila, kakor vse kaže, ponoči in tat mora biti iz bližnje okolice. Ravno v tej cerkvi je bilo iz pušic pokradeno že začetkom tega leta. Tedaj je tat pustil ključavnice, sedaj je pa tudi te odnesel. Nihče ne pomni, da bi se bil prej kedaj zgodil tak božji rop; je morda tudi to znamenje napredka.

Selo pri Žitarivasi. (Izginil.) Dne 22. septembra t. l. je zapustil svoj dom kmet Benedikt Križe. Kljub skrbnemu iskanju dozdej ni najti nobenega sledu za njim.

Ruda. (Javno vprašanje.) Gospod Jakl, dosedanji vsegamogočni nemškutarški župan na Rudi in pokorni sluga Manner-paše, vprašamo vas tukaj javno: Ali bo vaša stranka pri prihodnjih občinskih volitvah na Rudi zopet volila vašega ljubljence, verskega odpadnika luteranca p. d. Mavhlerja pod Goro? Saj je pri nas še zmiraj dosti trdnih krščanskih mož; zakaj potem volite verskega odpadnika? Ali mi že vemo, po čem vse to diši. Gliha vkup štrih.

Galicija. (Kdo je zdaj gospodar v naši šoli?) Kakor poročajo »Fr. Stimmon«, je podaril nemški »Schulverein« 4000 kron za našo prizidano šolo. Seveda bo to društvo, ki je strastno nemškonacionalno, dobro gledalo, da se bo vzgajala naša deca v nemškem duhu. Ah, uboga naša slovenska zemlja, kako se prodajaš tujcu za borih par kronc in si podlaga tujčevi peti. Nazadnje še pravi dopisnik »Freie Stimmen«, da se moramo Galičani zavedati te dobrote in se dostojno zahvaliti. Ojoj, ojoj, seveda se homo! Lamoznovega Joza bomo poslali od hiše do hiše, da naj vpije »heil Deutscher Schulverein!« Če pa ne bo dovolj, bomo pa še na kakšnem dostojnem mestu naznanili, da se prodaja naš slovenski ponos in naša samostojnost za 4000 kron. Capito, gospod nadučitelj Kranjc?

Marija na Zili. (Lep dan.) Vesel in lep dan je bila rožnovenska nedelja za našo faro. Obiskali so nas škofijski vodja Marijinih družb, preč. g. dr. Arnejc in so imeli popoldne v cerkvi krasen nagovor za Marijine hčere. Preč. g. doktorju izrekamo tem potom za njih zlate besede najsrčnejšo zahvalo!

Glasnik Slov. kršč. socialne zveze.

Prireditve.

Kazaze.

Shod izobraževalnega društva, ki se je vršil v nedeljo dne 21. m. m., je bil povoljno obiskan. Na dnevnem redu sta bila dva govora. Domači župnik je razpravljal o važnosti knjižnice za naše društvo. Razložil je navzočim uredbo društvene knjižnice ter opozoril društvenike na posamezne knjige, ki jih poseduje dosedaj naše društvo. Člani, poslužujte se knjižnice, zlasti sedaj v zimskem času! — Drugi govornik g. J. Božič, abiturient in bogoslovec, je pa peljal v duhu mas poslušalce na potovanje skozi Zgornje Koroško, Solnograško, Bavarsko, Zgornje Avstrijsko ter Štajersko, potovanje, ki ga je sam napravil letos ob izletu celovških gimnazijskih abiturientov v te kraje. Zanimivo je bilo poslušati mladega in vsestransko nadarjenega govornika, kako je v poljudni obliki slikal v izbranih besedah pazljivo poslušajočemu občinstvu posamezne kraje ter opozarjal na razne posebnosti in krasote večjih mest, primerjajoč razmere v ondotnih pokrajinah z domačimi. Govor

je pojašnjeval z mnogoterimi primernimi razglednicami. Hvala govorniku za njegov trud in delo! — Pohvalno naj omenim samo še to, da je bilo na shodu posebno ženstvo in zlasti še ženske mladine precej navzoče; moštvo in moške mladine pa je bilo mnogo manj. Može in v prvi vrsti vi, mladeniči, zganite se tudi vi in uberite svoje stopinje za onimi, ki so izmed vas vselej na mestu, kadar ima društvo kak shod! Na svidenje torej prihodnjič!

Koprivna.

V oddaljeni Koprivni, kjer živijo naši korenjaki, smo obhajali minolo nedeljo Konštantinovo slavnost. Cerkevno pridigo in slovesno sveto mašo je imel g. Smoder. Popoldne smo se zbrali pod gostoljubno Kumrovo streho, kjer je imel daljši govor g. dr. Rožič. Članice globaške Marijine družbe so uprizorile igro »Junaške Blejke«. Igra sama na sebi ni kaj posebnega, toda igralko so jo igrale izborno in je bila tudi njena vsebina primerna Konštantinovi slavnosti. Ljudstva je bilo zelo veliko in je bilo vse zadovoljno in veselo. In veseli so naši vrli Koprivničani! Radi poslušajo petje, pa tudi sami radi prepevajo.

Društvena naznanila.

Občni zbor Podpornega društva za slovenske dijake Koroške se vrši 20. oktobra v sejni sobi Družbe sv. Mohorja. Prosilci naj vpošljejo svoje prošnje s prilogami najkasneje do 18. oktobra g. vladnemu svetniku Iv. Scheinigu v Celovcu, Vetrinjsko obmestje 26.

Velikovec. Slovensko katoliško izobraževalno društvo »Lipa« priredi v nedeljo dne 26. oktobra v »Narodnem Domu« mesečno zborovanje. Začetek točno ob treh popoldne. Na sporedu je: Govor (č. g. J. Zel), petje domačega pevskega zbora, tamberanje, pobiranje članarine in igra: »Fernando, strah Asturije«, ki se bo igrala prvokrat na Koroškem. Obenem prosimo, da se točno udeležite, da lahko točno začnemo. Odbor.

Možica. Izobraževalno društvo »Peca« ima dne 19. oktobra shod po maši pri Žagmajstru.

Št. Jakob v Rožu. Naše izobraževalno društvo priredi s sodelovanjem pevskega društva »Rožice« v nedeljo, dne 26. oktobra, popoldne ob pol štirih pri Orinu v Slatnah zborovanje. Na sporedu je govor, igra, deklamacije in petje. Vstopnina se ne bo pobirala. Pridite v obilnem številu! Žal ne bo nobenemu!

Črna. Dne 19. oktobra 1913, v nedeljo posvečevanja vseh cerkev, ima skupina Jugoslovanske Stokovne Zveze svoj javen shod, na katerem bode govoril tuj govornik. Vsi krščanski delavci ste vabljeni v obilnem številu! — Odbor.

Cerkvene vesti.

Investiran je bil na župnijo Št. Peter pri Reichenfelsu gospod Jožef Rescher, župnik v Kameringu.

Župnijske izpite so delali od dne 7. do 9. t. m. sledeči gospodje: Faßbender Hugo, kaplan v Bergu; Katnik Ivan, provizor v Lipaljvasi; Kopp Viljem, stolni kaplan v Celovcu; Köraus Tomaž, kaplan v Špitalu; Leuchter Jožef v Šmartnu pri Beljaku; Mente Konrad, provizor na Kostanjah; Nagele Ivan, kaplan v Trgu; Ožgan Ivan, provizor v Št. Juriju na Vinogradih; Prasser Jožef, kaplan v Volšpergu; Tojnik Rok, provizor v Lipi, Trupe Andrej, kn. šk. dvorni kaplan in škofijski tajnik v Celovcu, Weiss Matej, provizor na Javorju, in Zedischign Jožef, mestni kaplan v Celovcu.

Raznoterosti.

Štiri najstarejše ženske na svetu. Neki francoski list prinaša sledeče zanimive podatke o štirih najstarejših ženskah na svetu. V Canadi živi 112 let stara Indijanka iz rodu »prevrtanih nosov«. Živela je vedno zmerno in kljub nenavadnim naporom doživela visoko starost. Pri vseh svojih 112 letih je vedno vesela in pomaga pri delu svojih domačih. — Na Kitajskem pa živi 114 let stara ženska po imenu Tsao-jat, ki ima še tako dober spomin, da se spominja natančno dogodkov, ki so se izvršili pred

sto leti. V republiki Peru v Južni Ameriki živi še starejša ženska, ki ima 118 let. Celo svoje življenje je preživela na deželi ter uživala hrano iz sadja in drugih naravnih pridelkov. Njena najstarejša hči je stara 100 let. Obe sta delali vedno na prostem in spali v mali hišici sredi gozda. — Najstarejša ženska pa živi v Evropi, in sicer na Španskem, ter je stara 120 let. V svojem življenju je veliko pretrpela in kljub slabim življenjskim razmeram dosegla izvanredno starost ter je mati deveterih otrok. Svoje življenjske dogodke kaj rada pripoveduje ter je ponosna na svoja leta. Pred par leti ji je podelila španska kraljica-mati častno pokojnino. Ob priliki 120letnice njenega rojstva so jo v slovesnem sprevodu vozili po vasi. Celo kraljica se je udeležila te izvanredne slavnosti.

Thymol-mazilo s sidrom
Pri manjših, odprtih ranah in opeklinah
Škatlja K — 80.

LINIMENT S SIDROM capsici compos.
Nadomestilo za Pain-Expeller s sidrom
Bolečine odpravljajoče mazilo
pri prehlajenju, revmatizmu, protinu itd. itd.
Steklenica K — 80, 1.40 in 2.—.

Železna albuminat tinktura s sidrom
pri pomanjkanju krvi in bledici. Stekl. K 1.40.

Dobiva se skoro v vseh lekarnah ali naravnost v
Dr. Richterjevi lekarni „Pri zlatem levu“
Praga I, Elizabetina cesta 5.

Loterijske številke.

Brno, 1. oktobra: 13 5 1 64 3
Gradec, 1. oktobra: 2 8 33 69 89
Linc, 4. oktobra: 20 23 1 40 27

Tržne cene v Celovcu

2. oktobra 1913 po uradnem razglasu:

Blago	100 kg		80 litrov (biren)	
	od	do	K	v
Pšenica	21	50	22	48
Rž	21	32	22	36
Ječmen	—	—	—	—
Ajda	20	—	22	—
Oves	16	50	18	—
Proso	—	—	—	—
Pšeno	—	—	32	16
Turščica	—	—	—	—
Leča	—	—	—	—
Fižola rdeča	—	—	—	—
Repica (krompir)	5	40	6	—
Deteljno seme	—	—	—	—
Seno, sladko	9	—	10	50
„ kisló	7	30	9	—
Slama	5	—	6	50
Zelnate glave po 100 kos.	7	—	10	—
Repa, ena vreča	—	—	—	—
Mleko, 1 liter	—	24	—	28
Smetana, 1 „	—	60	1	20
Maslo (goveje) . . . . . 1 kg	2	80	3	40
Sur. maslo (putar), 1 „	2	60	4	—
Slanina (špeh), pov. 1 „	2	10	2	30
„ sur. 1 „	2	—	2	20
Svinjska mast . . . . . 1 „	2	20	2	40
Jajca, 1 par	—	16	—	20
Piščeta, 1 par	2	80	3	60
Race	—	—	—	—
Kopuni, 1 par	—	—	—	—
30 cm drva, trda, 1 m ²	3	—	3	60
30 „ „ mehka, 1 „	2	50	3	10

Živina	Počrez	100 kilogr.		Prignalo	Prodalo
		od	do		
Konji	—	—	—	—	—
Biki	—	—	—	—	—
Voli, pitani	—	—	—	—	—
„ za vožnjo	400	520	—	5	3
Junci	230	—	—	1	1
Krave	280	390	74	40	22
Telice	220	300	76	6	4
Svinje, pitane	—	—	—	—	—
Praseta, plemena	16	66	—	256	180
Ovce	—	—	—	—	—
Koze	—	—	—	—	—

Občinski tajnik

se sprejme takoj. Županstvo Sele, pošta Borovlje, Koroško.

Slovenci, podpirajte „Mir“ z inseriranjem!

Ženitna ponudba.

Mali posestnik, vdovec, star 39 let, želi poročiti dekle ali vdovo brez otrok v starosti 30—50 let, ki ima nekoliko gotovine. — Resna oglasila na A. Z. poštno-ležeče Blatograd (Moosburg), Koroško.

Oddaja župniškega lesa v Žitarivasi.

Iz župniškega lesa se proda 100 debel potom pismene ponudbe do 1. novembra 1913 pri župnijskem uradu v Žitarivasi, p. Miklave Koroško, kjer ležijo na vpogled tudi ponudbeni pogoji.

BARHENTI
FLANELI
ZEFIRI
PIKETI
KANAFASI
KEPRI

Raznovrstne tkalne izdelke razpošilja zanesljivo
M. Jirsová,
učiteljeva soproga,

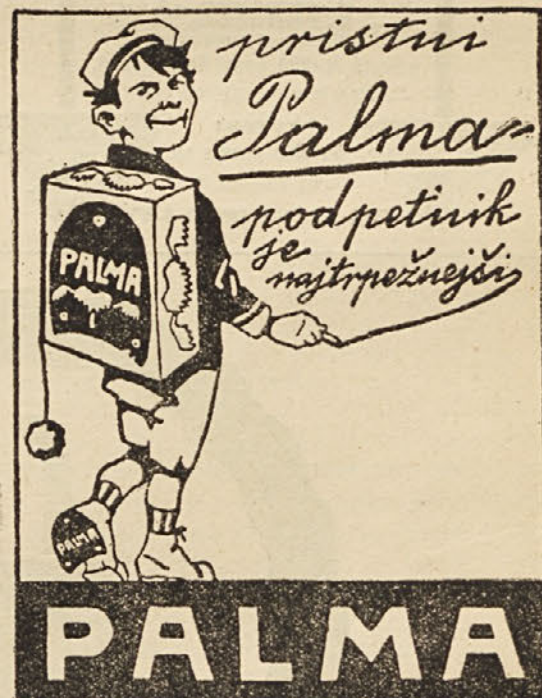
PLATNA
DAMASTI
REDKO PLAT.
OBRISAČE
ŽEPNI ROBCI
POST. PERILO

imejateljica ročne tkalnice v Novem Hrádku nad Metuji št. 210, Češko.

40 m ostankov za K 20.— franko; neugajajoče se vrne! Vzorci franko.

Vajenca,

zmožnega nemščine in slovenščine, sprejme takoj **R. D. TAURER,** trgovina z mešanim blagom, Dobrlavas, Koroško.

V Narodni šoli
v Št. Jakobu v Rožu na Koroškem
imajo č.č. šolske sestre

internat za dekleta.

Gojenke se učijo in vadijo v vseh ženskih ročnih delih, se učijo kuhati, pravilno ravnati s perilom in drugo.

Začetek meseca novembra.

Na stanovanje in hrano se sprejemajo tudi šolarji za ondotno tri-razredno ljudsko šolo, ki ima slovenski učni jezik.

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu

uraduje vsak dan, izvzemši nedelje in
praznike, od 10. do 12. ure dopoldne.

Varno naložen denar; najugodnejši kredit za posestnike.

Gostilna blizu Vrbe

s trgovino mešanega blaga, prodajo tobaka, mutnim mlinom, kegljiščem, senčnatim vrtom in vrtom za zelenjavo kakor tudi skalnato kletjo, zidanim živinskim in svinjskim hlevom in 1 oralom zemljišča, je zaradi družinskih razmer pod zelo ugodnimi pogoji takoj na prodaj ali pa se da v najem. — Pojasnila daje županstvo Lipa, p. Vrba, Koroško.

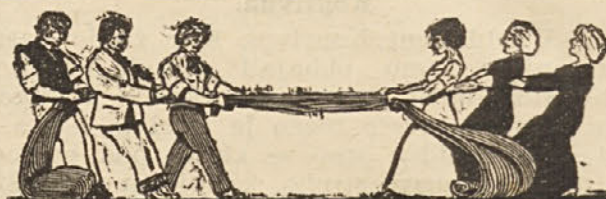
! 500 kron !

Vam plačam, če moj uničevalec korenin „**Ria-balzam**“ ne odstrani brez bolečin Vaših kurjih oces, bradavic, trde kože v 3 dneh. Cena lončku z jamčujočim pisnom 1 K. **Kemeny, Košice** (Kaschau), I., poštni predal (12/829) Ogrsko.

Mehlhoferjev.
naslednik
**Emerih
Waidbacher
Celovec,**
Burggasse 12

se priporoča prečastiti duhovščini za izdelovanje vseh cerkvenih reči in posod, kot kelihov, monštranc, lestenecv itd. Stare reči se z jamstvom nanovo pozlatijo in posrebrijo. — Na željo ceniki na vpogled.

Najboljše in najmodernejšo sukno za moške in volneno za ženske obleke razpošilja najceneje
Jugoslovanska razpošiljalna R. Stermecki, Celje 308.
Vzorec in cenik čez tisoč stvari s slikami poštnine prosto.

Slovenska trgovska šola v Ljubljani.
(Kongresni trg št. 2.)

Zadružna šola

se prične dne 16. oktobra t.l. in traja 6 mesecev pozimi do 8. aprila 1914.

Za sprejem se zahteva dovršena ljudska šola in dovršeno 16. leto starosti. Prednost pri sprejemu imajo oni kmečki mladeniči, ki hočejo po dovršeni Zadružni šoli ostati doma na posestvu svojih staršev.

Na šoli se poučujejo razen zadružniških tudi trgovsko knjigovodski predmeti.

Za sprejem se je zglasiti takoj; vpslati je zadnje šolsko izpričevalo, krstni list in 5 K vpisnine na naslov:

**Ravnateljstvo Slov. trgovske šole
v Ljubljani.**

Ljubljana, 29. septembra 1913.

Varujte se nečistih ran!

Slavno 40 let
tisočkrat pre-
izkušeno in
potrjeno anti-
sepsko

Praško domače mazilo

varuje pred onečiščenjem, vnetjem ran, lajša bolečine, pospešuje celjenje in je s svojim mnogostranskim učinkom tudi kot omehčujoče mazilo, ki vleče, v vsaki hiši nezogibno.

1 škatljica 70 v., po pošti proti predplačilu se za K 3 16 pošljejo 4 škatljice, za K 7— 10 škatljic franko na vse poštaje Avstro-Ogrske.

Glavna zaloga **B. FRÄGNER**, c. k. dvorni dobavitelj, lekarna „pri črnem orlu“

v Pragi III.-203, vogel Nerudove ul.
Zaloge v lekarnah po vsej Avstriji.

POZOR!
Vsi deli zavoja so
opremljeni z
varstveno znamko

Uzgojišče za deklice (internat)

čč. šolskih sester v „Narodni šoli“
v Št. Rupertu pri Velikovcu

se priporoča p. n. slovenskim staršem. V hiši je štirikazredna ljudska šola; letos se otvori za šoli odrasle deklice tudi gospodinjstva šola s šestmesečnim tečajem. Poučevalo se bo o zdravništvu, živinozdravništvu, knjigovodstvu, v kuhanju in ženskih ročnih delih.

Šolsko leto se prične na obeh šolah dne 5. novembra t.l. Plačilo 26 kron mesečno.

Oglasila naj se blagovolijo poslati čč. šolskim sestram v Št. Rupertu pri Velikovcu na Koroškem.

Ivan Kacin izdelovatelj harmonijev po ameriskem sistemu

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta šte. 51.

Izdelujejo se vsake vrste harmoniji za cerkve, šole, pevška društva itd. Sprejemajo se popravila starih harmonijev po ugodnih cenah. Oddajo se tudi na obroke. Cenik franko in gratis.

Alfa

Pozornost

vzbuja povsod novi

Alfa brzoparilnik

s patentovano kurjavo, patentovano varnostno zaklopko in gumijevo cevjo za segrevanje vode in kuhanje žganja. Popolnoma iz kovanega železa! Večletna trpežnost! Obširni ceniki pošiljajo se vsakemu brezplačno!

Delniška družba Alfa Separator,
Dunaj XII./3.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Delniška glavica K 8,000.000.

Rezervni fondi okroglo K 1,000.000.—

Denarne vloge na
knjižice se obre-
stujejo po

4 3/4 %

od dneva vloge
do dneva vzdiga.
Rentni davek
plača banka sama.

Kolodvorska cesta 27, v lastni hiši.

Zamenjuje in eskomptuje izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavcije. Eskompt in incasso menic. Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Spijetu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju in ekspozitura v Gradežu.

Denarne vloge v tekočem računu obrestujejo se:

proti 30 dnevni
odpovedi po **5 %**

proti 60 dnevni
odpovedi po **5 1/2 %**